

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.207.2025
Warszawa, 04 lipca 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przekazuję odpowiedź na interpelację nr 9828 skierowaną do Ministra Sprawiedliwości przez Pana Posła Witolda Zembaczyńskiego w sprawie mechanizmu przyznawania dotacji fundacjom i stowarzyszeniom związanym z aktywnymi politykami.

Ad 1 i 4

Każde działanie ukierunkowane na zwiększenie transparentności w dysponowaniu środkami publicznymi, na zmniejszenie poziomu uznaniowości decyzji o przyznaniu takich środków, a także na wzmocnienie nadzoru powołanych do tego instytucji państwowych zasługuje na aprobatę. Ministerstwo Sprawiedliwości opowiada się za przyznawaniem dotacji w sposób transparentny i sprawiedliwy, nie według klucza politycznego.

Należy natomiast podkreślić, że Ministerstwo Sprawiedliwości nie może odnosić się do zagadnień, które pozostają w obszarze właściwości innych instytucji publicznych. Zagadnienie, które poruszył Pan Poseł ma złożony charakter. Dotyczy bowiem wszelkich przedsięwzięć (programów, funduszy, konkursów etc.), które przewidują przyznawanie dotacji ze środków publicznych. Organizacja i zasady przyznawania takich dotacji

podlegają odrębnym/różnorodnym regulacjom, za które odpowiadają różne instytucje publiczne uprawnione do przyznawania dotacji.

W kwestii odpowiedzialności karnej za ukrywanie powiązań politycznych przy ubieganiu się o dotacje należy zauważyć, że prawo karne wprost nie reguluje opisanej sytuacji. Jeżeli jednak na instytucji przyznającej świadczenie pieniężne ciąży wymóg (ustawowy lub umowny) zażądania przedstawienia oświadczenia odnośnie do powiązań politycznych przez podmiot ubiegający się o dotację, to wówczas w razie złożenia nieprawdziwego oświadczenia w tym względzie osoba je składająca mogłaby ponieść odpowiedzialność za oszustwo finansowe na podstawie art. 297 Kodeksu karnego. Czyn ten polega bowiem na otrzymaniu świadczenia pieniężnego w postaci np. dotacji od organu lub instytucji dysponujących środkami publicznymi w następstwie przedłożenia fałszywych dokumentów, dokumentów stwierdzających nieprawdę lub nierzetelnych pisemnych oświadczeń. Kluczowe jest zatem określenie wymogów jakie rzeczony dokumenty winny spełniać, aby można było mówić o ewentualnym naruszeniu wymagań.

Dodatkowo w grę może wchodzić odpowiedzialność funkcjonariusza publicznego za tzw. nadużycie funkcji z art. 231 Kodeksu karnego, gdyby wiedząc o powiązaniach politycznych i obowiązku ich ujawnienia przed wnioskodawcę funkcjonariusz zaniechał podjęcia stosowanych działań i dopuścił do udzielenia dotacji, wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi zgromadzenia stosownych danych.

Reasumując, w obowiązującym stanie prawnym odpowiedzialność uczestników czynności polegającej na udzieleniu dotacji będzie uzależniona od naruszenia zasad, na których powinna ona zostać przyznana. Jeżeli zatem w przepisach regulujących zasady przyznawania poszczególnych dotacji nie będzie obowiązku wskazania określonych powiązań o charakterze politycznym, to wówczas ich nieujawnienie nie będzie stanowić przestępki pociągnięcia do odpowiedzialności. Ewentualne zmiany prawa w tym obszarze z pewnością wymagają uważnej analizy i współdziałania podmiotów uprawnionych z mocy obecnych przepisów do przyznawania dotacji.

Ad 2 i 3

Z uwagi na fakt, że sposób wydatkowania środków z Funduszu Sprawiedliwości przez poprzednie Kierownictwo Ministerstwa Sprawiedliwości budzi poważne wątpliwości, obecny Minister Sprawiedliwości podjął zdecydowane działania. Z jednej strony w celu zwiększenia transparentności Funduszu Sprawiedliwości doprowadził do istotnej zmiany warunków i trybu udzielania dotacji z Funduszu Sprawiedliwości. Przede wszystkim zostało zmienione rozporządzenie w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości m.in. został uchylony §11 rozporządzenia, który w przeszłości przewidywał powierzenie zadania nie objętego programem lub naborem wniosków.

W ten sposób definitywnie wyeliminowano możliwość zawierania umów o realizację zadania w ramach Funduszu Sprawiedliwości w trybie poza ofertowym. Dodatkowo do rozporządzenia zostały wprowadzone przepisy ukierunkowane na zwiększenie transparentności w dysponowaniu środkami Funduszu Sprawiedliwości oraz na zmniejszenie poziomu uznaniowości decyzji o przyznaniu takich środków. Procedury rozpatrywania ofert na powierzenie zadań z Funduszu Sprawiedliwości zostały uszczegółowione.

Nowe zasady przyznawania dotacji zostały wyjaśnione w uzasadnieniu nowego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości (Dz. U. poz. 1715):

<https://legislacja.gov.pl/projekt/12388357>

Jednocześnie, obecny Minister Sprawiedliwości, działając jako Prokurator Generalny, już 30 stycznia 2024 roku, zdecydował o powołaniu w Prokuraturze Krajowej specjalnego zespołu śledczego nr 2 ds. Funduszu Sprawiedliwości. Zespół zajął się zawiadomieniami i postępowaniami, jakie trafiły do prokuratury w ostatnich latach w tej sprawie. Zespół bada sposób zarządzania środkami z Funduszu i wydatkowania ich:

[Prokurator Generalny stworzy zespół śledczy w sprawie Funduszu Sprawiedliwości - Ministerstwo Sprawiedliwości - Portal Gov.pl](#)

Niezależnie od powyższego, sposób przyznawania dotacji z Funduszu Sprawiedliwości pozostaje przedmiotem licznych kontroli uprawnionych podmiotów m.in. Najwyższej Izby Kontroli. Jak poinformowała niedawno Prokuratura Krajowa, Prezes Najwyższej Izby Kontroli 27 maja 2025 roku przekazał Prokuratorowi Generalnemu i Prokuratorowi Krajowemu wyniki kontroli NIK, dotyczącej wykorzystania środków publicznych przez beneficjentów Funduszu Sprawiedliwości. Kontrola wykazała liczne nieprawidłowości, w tym w szczególności przypadki:

- rażącej niegospodarności w dysponowaniu środkami publicznymi, w tym także dokonywania zakupów towarów i usług z pominięciem trybów konkurencyjnych, po znacznie zawyżonych w stosunku do stawek rynkowych cenach;
- poświadczania nieprawdy w dokumentach;
- realizacji wydatków z naruszeniem przepisów prawa i umów dotacji, w tym m.in. finansowania zadań statutowych tych podmiotów, wykraczających poza zakres udzielonej dotacji lub jedynie pozornie powiązanych z celami Funduszu Sprawiedliwości;
- pobierania i rozliczania kosztów administracyjnych w sposób ryczałtowy, w wysokości istotnie przewyższającej wydatki faktycznie poniesione lub niezwiązanych z realizacją dotacji;
- występowania konfliktów interesów i mechanizmów korupcjogennych, m.in. poprzez łączenie funkcji wykonawczych i nadzorczych (np. wykonywanie funkcji koordynatora i osoby pierwszego kontaktu), udzielanie pomocy osobom najbliższym, zatrudnianie do realizacji powierzonych zadań pracowników Ministerstwa Sprawiedliwości;
- braku należytego przygotowania do realizacji powierzonych zadań.

Prokurator Krajowy Dariusz Korneluk poinformował Prezesa NIK, iż nadesłana dokumentacja, w tym wystąpienia pokontrolne, zostanie przeanalizowana w ramach prowadzonego przez Zespół Śledczy Nr 2 śledztwa dotyczącego nieprawidłowości w Funduszu Sprawiedliwości:

[Zawiadomienie NIK dot. nieprawidłowości w Funduszu Sprawiedliwości - Prokuratura
Krajowa - Portal Gov.pl](#)

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/